

Temeljem članka 39. Statuta Hrvatskog šahovskog saveza, Upravni odbor Hrvatskog šahovskog saveza, na svojoj 7. redovitoj sjednici, održanoj 15. veljače 2014. godine donosi

PRAVILNIK O EKIPNIM NATJECANJIMA U ORGANIZACIJI HRVATSKOG ŠAHOVSKOG SAVEZA

I. VRSTE EKIPNIH NATJECANJA

Članak 1.

Ekipna natjecanja mogu biti organizirana:

- a) po kružnom sustavu;
- b) po švicarskom sustavu;
- c) po eliminacijskom sustavu;
- d) po ševeninškom sustavu;
- e) po mješovitom sustavu;
- f) kao zasebni meč dviju ekipa.

Članak 2.

Osnovni dio (element) svih ekipnih natjecanja je ekipni meč, tj. susret dviju ekipa. Protivnici u ekipnom meču određuju se na način da se na određenoj ploči susreću natjecatelji koji u sastavu ekipa imaju jednak broj (na primjer: na prvoj ploči prvoimenovani natjecatelji iz sastava jedne i druge ekipe, itd.).

Ekipni meč može se igrati i po ševeninškom sustavu kada svaki natjecatelj jedne ekipe igra sa svim natjecateljima druge ekipe.

Meč može biti jednokružan, dvokružan itd., ovisno o propozicijama koje su utvrđene za natjecanje.

Članak 3.

Po svom karakteru prvenstvena ekipna natjecanja mogu biti međunarodna, državna, međužupanijska, županijska, gradska i općinska.

Članak 4.

Po strukturi članova unutar ekipe ekipna natjecanja mogu biti:

- homogena: seniorska, juniorska, kadetska, ženska, i sl.;
- mješovita: kada se u ekipu obvezno uključuju pored seniora i seniorke, odnosno juniori ili kadeti, i sl. U tom slučaju pravilnik dotičnog natjecanja mora obvezno predvidjeti ploče na kojima igraju pojedine kategorije natjecatelja, kao i starosne granice za juniore, kadete, i sl.

Na seniorskim pločama mogu nastupati svi šahisti i šahistkinje bez obzira na spol ili dob.

Na pločama predviđenim za seniorke mogu nastupati sve šahistkinje bez obzira na dob.

Na pločama predviđenim za juniore mogu nastupati i juniorke, kadeti i kadetkinje (svi šahisti i šahistkinje koji nisu do 1. siječnja tekuće - natjecateljske godine navršili 20 godina).

Na pločama predviđenim za juniorke mogu nastupati i kadetkinje (sve šahistkinje koje nisu do 1. siječnja tekuće godine navršile 20 godina).

Na pločama predviđenim za kadete mogu nastupati i kadetkinje (svi šahisti i šahistkinje koji nisu do 1. siječnja tekuće godine navršili 16 godina).

II. IZVLAČENJE TURNIRSKIH BROJEVA I PROPOZICIJE NATJECANJA

Članak 5.

Prije početka natjecanja predaje se osnovni sastav ekipa, a zatim se vrši izvlačenje turnirskih brojeva. Boja figura u pojedinim mečevima ovisi o turnirskom sustavu koji se koristi.

Boja figura na neparnim pločama za posebne mečeve određuje se po jednoj od mogućnosti:

- a) bijele figure daju se gostujućoj ekipi;
- b) boja figura određuje se ždrijebom;
- c) ako je meč tradicionalan boja figura se naizmjenično mijenja.

Članak 6.

Na natjecanju koje se igra **po kružnom sustavu** pobjednik je ekipa koja osvoji najveći broj meč-bodova (računajući pobjedu u pojedinom meču kao dva meč boda, neriješen rezultat kao jedan meč bod, a izgubljeni meč kao nula meč bodova). U slučaju da dvije ili više ekipa imaju jednak broj ukupnih meč bodova o poretku odlučuje primjena sljedećih kriterija, redom:

- a) zbroj pojedinačnih bodova iz igre (kriterij broj 1 u Swiss-manageru)
- b) bolji Sonneborn-Bergerov koeficijent računat prema stvarnim pojedinačnim bodovima (kriterij broj 7 u Swiss-manageru);
- c) bolji Sonneborn-Bergerov koeficijent računat razmjerno postignutom rezultatu prema stvarnim bodovima (kriterij broj 35 u Swiss-manageru);
- d) bolji rezultat unutar iste bodovne skupine (kriterij broj 14 u Swiss-manageru);
- e) bolji rezultat po pločama (rezultat na prvoj, drugoj, trećoj ploči, itd., redom);
- f) ždrijeb.

Kod natjecanja **po švicarskom sustavu** pobjednik je ekipa koja osvoji najveći broj meč-bodova (računajući pobjedu u meču kao dva meč boda, neriješen rezultat kao jedan meč bod, a izgubljeni meč kao nula meč bodova; ekipa koja je slobodna zbog neparnog broja ekipa dobiva jedan bod). U slučaju da dvije ili više ekipa imaju jednak broj ukupnih meč bodova o poretku odlučuje primjena sljedećih kriterija, redom:

- a) zbroj pojedinačnih bodova iz igre (kriterij broj 1 u Swiss-manageru);
- b) olimpijski Sonneborn-Berger (s razmjerno postignutom rezultatu prema meč bodovima); (kriterij broj 57 u Swiss-manageru);
- c) zbroj meč bodova protivnika (bez najslabijeg rezultata); (kriterij broj 56 u Swiss-manageru);
- d) zbroj meč bodova svih protivnika (kriterij broj 48 u Swiss-manageru);
- e) ždrijeb.

Kod natjecanja igranih **po eliminacijskom sustavu** pobjednik je ekipa koja je eliminirala sve svoje protivnike. U slučaju neriješenog rezultata meča pobjednikom se proglašava ekipa koja ima bolji uspjeh na prvoj polovini ploča, a ako je i on neriješen odlučuje rezultat na sljedećoj ploči, itd. redom do posljednje ploče. Ako se ni nakon ovoga ne dobije pobjednik odlučuje rezultat na prvoj ploči, potom na drugoj, itd. Postupak u slučaju kada sve partije završe neriješeno treba predvidjeti turnirskim pravilnikom dotičnog natjecanja. Jedna od mogućnosti je da se meč ponovi ako za to ima vremena (moguće je odigrati meč bržim tempom), a druga da se za pobjednika meča proglasi ekipa koja je na neparnim pločama igrala crnim figurama. Ovako se postupa i kod zasebnog meča između dvije ekipe kada rezultat bude neriješen, a treba odrediti pobjednika.

Sustav obračuna i kriteriji za najuspješnije ploče na ekipnim natjecanjima

Kao sustav obračuna za određivanje najuspješnijih rezultata na pojedinim pločama koristi se „Lista po pločama“ (opcija F8 Swiss manager), uz uvjet da je igrač odigrao najmanje 50% + 1 partiju (0.5 se zaokružuje na više) i da se partije dobivene bez igre računaju u postignuti rezultat.

Kriteriji se primjenjuju sljedećim redom:

- a) postotak
- b) broj partija (bolji je onaj sa više odigranih partija)
- c) veći broj pobjeda
- d) prosjek rejtinga protivnika (bolji je onaj s većim prosjekom)
- e) ždrijeb

Članak 7.

U tijeku ekipnog natjecanja pojedini meč može biti odgođen ili može biti pomaknuta satnica njegovog početka, samo ako su ispunjeni uvjeti:

- a) ako takvu mogućnost predviđa pravilnik dotičnog natjecanja;
- b) ako za to postoje pravilnikom opravdani razlozi;
- c) ako postoji mogućnost naknadnog igranja meča.

Odgađanje mečeva posljednjeg kola, kao i mečeva na natjecanjima po švicarskom sustavu, nije dozvoljeno ni pod kojim uvjetima.

Članak 8.

U ekipnom meču nije dozvoljeno odgađanje pojedinih partija (jedne ili više), ni pomicanje satnice početka. Može se samo odgoditi cijeli meč, ukoliko za to postoje uvjeti predviđeni člankom 7.

Članak 9.

Na svakom ekipnom natjecanju prije početka posljednjeg kola moraju biti odigrani i završeni svi mečevi prethodnih kola.

Članak 10.

Na ekipnim natjecanjima u organizaciji HŠS-a, igrači se mogu složiti na remi nakon što crni povuče 30. potez. Igrači koji krše ovo pravilo, bit će kontumacirani. Ukoliko je igraču ponuđen remi prije 30. poteza crnog, on treba pozvati suca. Njegov protivnik će biti kažnjen zbog uznemiravanja i ometanja igrača, prema Pravilima šaha FIDE.

Članak 11.

Propozicije natjecanja propisuje organizator i dostavlja ih ekipama najmanje 30 dana prije početka natjecanja za lige koje se igraju na jednom mjestu, odnosno 15 dana lige koje se igraju sustavom putovanja. Propozicije trebaju sadržavati objašnjenja o mjestu odigravanja natjecanja ili meča, terminu, svrsi natjecanja, pravu učešća, načinu igranja, financijskim uvjetima, roku podnošenja prijave i ostalo.

Članak 12.

Pravilnik natjecanja, koji treba biti u skladu s ovim Pravilnikom, sadrži sve ostale pojedinosti: o rasporedu i vremenu igranja redovnih kola, nastavaka, tempu igre, mogućnostima odgađanja mečeva, daljnjim kvalifikacijama, broju ploča, itd.

III. KAPETAN EKIPE

Članak 13.

Svaka ekipa mora imati svog kapetana, koji može biti i jedan od igrača. U prijavi koju ekipa podnosi za natjecanje naznačuje se i ime kapetana ekipe.

Članak 14.

Dužnosti kapetana ekipe su:

- a) da predaje sastav svoje ekipe, registracijske iskaznice i svu ostalu dokumentaciju sucu natjecanja;
- b) da izvješćuje članove svoje ekipe o propozicijama, pravilima natjecanja i odlukama suca i turnirskog odbora, kao i drugim informacijama; sve obavijesti dane kapetanu smatraju se danima cijeloj ekipi;
- c) da zastupa svoju ekipu na natjecanju;
- d) da u ime svoje ekipe podnosi prijedloge ili žalbe sucu ili drugostupanjskom organu;

Kapetan ekipe ima pravo biti u prostoru za igru, a dužan je paziti da igrači koji u tom kolu ne igraju ne ulaze u prostor za igru, kao i da se ne zadržavaju igrači koji su svoje partije završili.

Članak 15.

Za vrijeme igre kapetan se može obraćati članovima svoje ekipe samo o pitanjima koja se ne odnose na tijek partije i samo onda kada je na dotičnoj ploči na potezu igrač protivničke ekipe i to samo u nazočnosti suca.

Članak 16.

Za vrijeme igre igrač se može obratiti svom kapetanu samo o pitanjima koja se ne odnose na tijek partije, i to u nazočnosti suca, i kada nije na potezu.

Igrač ima pravo obratiti se kapetanu zbog konzultacije u slučaju kada mu protivnik ponudi remi ili on sam želi takvu ponudu učiniti. I u ovom slučaju obraćanje se mora izvršiti u nazočnosti suca, a kapetan može odgovoriti potvrdno ili odrično, bez ikakvih komentara, a također nakon kraćeg uvida u poziciju može prepustiti igraču da sam odluči.

Članak 17.

Na prvenstvenim ekipnim natjecanjima i zasebnim mečevima koje organizira šahovska organizacija natjecatelji su obvezni imati važeće registracijske iskaznice ovjerene od nadležne šahovske organizacije ili važeći dokument od strane HŠS-a (glavnog tajnika ili referenta za rejting HŠS-a). Pored registracijske iskaznice ili drugog važećeg dokumenta od strane HŠS-a, potrebno je da natjecatelji imaju i drugu dokumentaciju, kao na primjer osobnu iskaznicu, đlačku knjižicu ili domovnicu kod juniora i kadeta zbog dokaza o starosti, pripadnosti, itd.

Članak 18.

Prije izvlačenja turnirskih brojeva na ekipnom natjecanju, u vrijeme zakazano za predaju sastava, kapetan ekipe dužan je predati sucu kompletan sastav ekipe s pričuvama, po redoslijedu koji se ne može mijenjati do kraja natjecanja. Uz ovaj popis kapetan je obvezan predati i registracijske iskaznice za svoje članove, kao i drugu potrebnu dokumentaciju ukoliko je ista potrebna zbog dodatnog utvrđivanja činjenica. Sastav ekipe predan na početku natjecanja, zove se osnovni sastav. Redoslijed igrača u osnovnom sastavu određuje kapetan ekipe bez ikakvih ograničenja, osim u I. HŠL za seniorke gdje redoslijed igračica u osnovnom sastavu određuje kapetan ekipe prema osobnom nahođenju bez obzira na titule i kategorije, ali uz uvjet da igračica koja igra na višoj ploči ne smije imati za 100 ili više bodova niži ELO ili nacionalni rejting od igračice koji igra na bilo kojoj nižoj ploči.

Članak 19.

Prijava osnovnog sastava mora sadržavati:

- a) naziv natjecanja;
- b) naziv ekipe;
- c) imena i prezimena članova ekipe po redoslijedu, uključujući pričuve;
- d) ime i prezime kapetana ekipe;
- e) ovjeru suca o primitku sastava.

Prijava sastava za pojedini meč mora sadržavati:

- a) naziv natjecanja;
- b) naziv ekipe;
- c) redni broj kola za koje se predaja osnovni sastav;
- d) imena i prezimena članova ekipe po redoslijedu;
- e) ime i prezime kapetana ekipe;
- f) ovjeru suca o primitku sastava.

Prijavu sastava obvezno treba izraditi u dva primjerka. Sudac natjecanja ovjerava primitak, te zadržava jedan primjerak, a drugi vraća kapetanu ekipe.

Članak 20.

U pojedinim kolima mogu se uvrstiti pričuve navedene u osnovnom sastavu i to na sljedeći način:

- a) kod kružnog, švicarskog i eliminacijskog sustava pričuve igraju na posljednjim pločama, također po redosljedju, a ostali igrači pomiču se naprijed;
- b) kod ševeninškog sustava pričuve igraju na onim pločama na kojima zamjenjuju odsutnog igrača.

Kada u ekipi u nekom kolu nastupa jedna ili više pričuva kapetan je obavezan tu promjenu pismeno dostaviti sucu natjecanja do vremena predviđenog za dostavljanje promjene sastava. Ukoliko kapetan tako ne postupi ekipa mora nastupiti s prvoimenovanim mogućim igračima iz osnovnog sastava.

Članak 21.

Ako se liga igra na putovanja ekipe su također dužne prije natjecanja prijaviti osnovne sastave sukladno članku 17. Kako se ove lige igraju kroz čitavu natjecateljsku godinu nakon prelaznog roka u lipnju osnovni sastav može se promijeniti. Prije početka jesenskog dijela lige na sastanku kapetana povjereniku se može predati novi osnovni sastav. Svi klubovi koji žele uključiti nove članove, kao i oni kojima su neki članovi otišli iz kluba moraju predati novi osnovni sastav, a klubovi koji nemaju promjena mogu zadržati isti osnovni sastav. Igrači klubova koji nastupaju u ligaškom natjecanju s više ekipa, u jednoj natjecateljskoj godini, mogu nastupiti samo u jednoj ekipi.

Članak 22.

Primljene sastave ekipa, kako osnovne tako i za pojedina kola, sudac je dužan držati u tajnosti sve do isteka roka za predaju sastava.

Članak 23.

Ekipni meč počinje u vrijeme zakazano pravilnikom pokretanjem sata igračima s bijelim figurama.

Članak 24.

Ako u ekipi nisu nazočni svi igrači, kapetan može predati sastav unoseći u sastav i imena igrača koji nisu još nazočni ili za koje nema potrebne dokumentacije.

Ako igrači koji nisu nazočni, a unijeti su u sastav ekipe, ne dođu do isteka jednog sata (ili drugog vremena reguliranog pravilnikom nekog natjecanja) računajući od vremena zakazanog za početak meča gube partiju kontumacijom. Dozvoljeno zakašnjenje na partiju za I. A i I. B HŠL za seniore, I. HŠL za seniorke, I. HŠL za juniore, Finalno natjecanje kadetske lige za kadetkinje i kadete, te Finalno natjecanje Kupa Republike Hrvatske je 30 minuta. Isto tako nazočni igrači za koje nije podnijeta potrebna dokumentacija ne mogu započeti igru (računaju se kao da nisu nazočni) sve dok ne podnesu potrebnu dokumentaciju. Ako se ona ne dostavi sucu u roku od jednog sata ili 30 minuta (ovisno o natjecanju), onda ti igrači gube partije kontumacijom.

Članak 25.

Ako jedan ili oba kapetana ne predaju sastav ekipe do vremena pravilnikom predviđenim za početak zasebnog meča sudac donosi jednu od dvije odluke:

- a) ako za ovo kašnjenje postoji opravdan razlog sudac će promijeniti zakazani rok za prijave i po potrebi početak odigravanja meča;
- b) proglasiti meč izgubljenim za jednu ili obje ekipe koje nisu prijavile sastav u za to predviđeno vrijeme.

Članak 26.

Ako ekipa koja je po propozicijama natjecanja obavezna osigurati inventar i rekvizite za natjecanje (stolove, stolice, šahovske garniture, satove, i sl.) nije osigurala u dovoljnom broju, meč će se odigrati na onoliko ploča za koliko su osigurani rekviziti, počevši od prve ploče. Partije za koje nije osigurala inventar i rekvizite za natjecanje gubi ekipa koja je bila obavezna osigurati isto.

Kod natjecanja igranih po eliminacijskom sustavu meč se neće odigrati ako jedna ekipa ima manje od 50% igrača.

IV. GUBITAK MEČA I PARTIJE KONTUMACIJOM

Članak 27.

Ukoliko jedna ekipa istupi iz natjecanja koji se igraju po kružnom sustavu a odigrala je:

- a) manje od polovine mečeva: isključuje se iz daljnjeg natjecanja, a njeni dotadašnji rezultati se poništavaju;
- b) polovinu ili više mečeva, gubi sve preostale mečeve, računajući i meč u kojem je kontumacirana, s nulom a njeni protivnici dobivaju maksimalni broj bodova.

Ukoliko ekipa izgubi jedan meč kontumacijom, u prvom slučaju izriče joj se mjera novčane kazne u iznosu od 2000 kuna za izgubljeni meč u prvoligaškom natjecanju, od 1000 kuna za izgubljeni meč u drugoligaškom natjecanju i od 500 kuna za izgubljeni meč u nižim ligama. U kontumaciranom meču ekipa gubi meč s maksimalnim brojem bodova. U ponovljenom slučaju izriče se mjera isključivanja ekipe iz daljnjeg tijeka natjecanja, a ovisno o broju odigranih mečeva postupka se sukladno kao pod a) ili b).

Novčane kazne uplaćuju se na žiro-račun HŠS-a do kraja natjecateljske godine, a ukoliko se ista ne podmiri klub neće biti registriran za sljedeću natjecateljsku godinu.

Članak 28.

Ekipe koja nije pristupila natjecanju izriče se kazna preseljenja u najniži rang natjecanja sljedeće natjecateljske sezone.

Ekipe koja započne natjecanje, a zatim ga napusti izriče se kazna preseljenja u najniži rang natjecanja sljedeće sezone.

Ukoliko ekipa u najnižem rangu natjecanja započne natjecanje, a zatim ga napusti izriče joj se kazna zabrane nastupa u ekipnim natjecanjima godinu dana.

Članak 29.

Na natjecanju koje se igra po švicarskom sustavu ekipa gubi pravo daljnjeg nastupa kada jedan meč izgubi kontumacijom i ne prikazuje se u konačnom poretku. Za meč odlučena kontumacijom ekipi koja je meč dobila dodjeljuje se maksimalni broj bodova.

Članak 30.

Ekipa gubi meč kontumacijom (bez igre):

- a) ako u predviđenom vremenu kapetan ekipe ne preda sucu sastav ekipe;
- b) po kazni koju izriče sudac ili drugostupanjski organ.

Članak 31.

Partija se gubi kontumacijom:

- a) ako igrač ne dođe na natjecanje u roku od jednog sata ili 30 minuta (ovisno o natjecanju) računajući od vremena zakazanog za početak meča;
- b) ako u ekipi igra natjecatelj koji nije predviđen u sastavu ekipe taj natjecatelj gubi partiju kontumacijom;
- c) ako se za ekipu natjecao igrač koji je nepravilno registriran zbog toga što je klub ili on osobno dao netočne podatke taj igrač gubi partiju kontumacijom;
- d) ako se za ekipu natjecao igrač koji je pod kaznom ili suspenzijom taj igrač gubi partiju kontumacijom;
- e) ako je u sastavu ekipe na određenoj ploči izostavljeno ime i prezime igrača;
- f) po kazni koju izriče sudac ili drugostupanjski organ;
- g) ako ekipa nije igrala u pravilnom redosljedu partije gube svi igrači koji su igrali na pločama suprotno prijavi osnovnog sastava ili izmjeni iste.
- h) ukoliko se utvrdi da je igrač tijekom partije koristio mobilni telefon ili neko drugo elektroničko sredstvo. U ovom slučaju (za razliku od slučajeva od a) do g)) partija se registrira i obračunava kao da je igrana.

Članak 32.

Rok za podnošenje žalbe u slučajevima navedenim u članku 30. treba biti definiran turnirskim pravilnikom a mora biti takav da ne remeti raspored igranja.

Članak 33.

Svi prijestupi navedeni u člancima 26. do 29. pored navedenih posljedica povlače za sobom još i stegovnu odgovornost.

Članak 34.

Po završetku meča ili natjecanja kapetani ekipa potpisuju zapisnik u koji se unose pojedinačni rezultati i ostali podaci, prema obrascu.

Članak 35.

Kazne za gubitak partije bez borbe:

- 500,00 kn u natjecanjima I. HŠL;
- 300,00 kn u natjecanjima II. i III. HŠL, I. HŠL za juniore i finale kadetske lige Hrvatske;
- 100,00 kn u natjecanjima IV. i V. HŠL te kadetskim i juniorskim ligama po ŠZŽ.

Kazne se uplaćuju na žiro-račun HŠS-a. Klub koji ne podmiri financijske obveze prema HŠS-u do kraja natjecateljske godine neće biti registriran za sljedeću natjecateljsku godinu.

V. VODSTVO NATJECANJA

Članak 36.

Za svaki meč ili turnir određuje se sudac, a po potrebi i određen broj zamjenika i pomoćnika iz redova kvalificiranih sudaca i na način kako to predviđaju propozicije natjecanja i Pravilnik o šahovskim sucima.

Određuje se i drugostupanjski organ (vrhovni sudac, turnirski odbor, natjecateljska komisija ili neko drugo tijelo) koje rješava sporove u drugom stupnju.

Članak 37.

Sudac, odnosno njegov zamjenik, rješava sve sporove u prvom stupnju i njegove su odluke izvršne.

Članak 38.

Na odluku suca kapetan ekipe može uložiti žalbu drugostupanjskom organu u roku koji je određen turnirskim pravilnikom.

Odluke drugostupanjskog organa su konačne.

Jedino u slučaju nekih većih nepravilnosti organizator može poništiti cijelo natjecanje.

Članak 39.

Drugostupanjski organ i suci poduzimaju mjere za uspješan tijek natjecanja, ali ne mogu mijenjati propozicije i pravilnik natjecanja ako za to ne postoji suglasnost tijela koje je organiziralo natjecanje.

Članak 40.

Pored općih dužnosti koje obavlja na natjecanjima, a koje su precizirane Pravilima šaha i Pravilnikom o šahovskim sucima, sudac je dužan:

- a) pregledavati i utvrđivati ispravnost registracijskih iskaznica i ostale dokumentacije sudionika i ekipa (ukoliko smatra da je potrebno zbog utvrđivanja identiteta ili godina), najkasnije jedan sat od početka natjecanja;
- b) brinuti da tijek natjecanja bude ispravan;
- c) brinuti o stezi na natjecanju i pridržavanju pravilnika natjecanja;
- d) brinuti o urednom vođenju tablice i ostale dokumentacije;
- e) pripremiti konačno izvješće koje treba dostaviti nadležnom šahovskom tijelu, odnosno organizatoru, u predviđenom roku;
- f) i odgovoran za regularnost natjecanja i primjenu Pravilnika HŠS;
- g) poduzimati konkretne mjere sukladno pravilniku natjecanja.

Članak 41.

Na svakom natjecanju u prostoru za igru dozvoljena je u načelu nazočnost samo igrača (pričuvni igrači se ne ubrajaju) i kapetana ekipe. Druge osobe mogu ući u taj prostor samo uz dozvolu suca. Ako to situacija zahtjeva zbog pravilnog tijeka natjecanja, održavanja potrebnog reda i stege, otklanjanja sumnji o konzultacijama i sl., sudac može donijeti odluku da igrači koji završe partije moraju napustiti prostor za igru, kao i kapetani čije su ekipe završile mečeve.

Članak 42.

Protiv nediscipliniranog igrača, kapetana ili ekipe sudac može izreći sljedeće kazne:

- a) opomenu;
- b) gubitak partije, odnosno meča;
- c) isključenje s natjecanja igrača, kapetana ili ekipe.

Za teže prijestupe kao što su naročito oni navedeni pod alinejama b) i c) sudac je obvezan podnijeti i prijavu nadležnom šahovskom tijelu, odnosno nadležnom stegovnom odboru, za pokretanje stegovnog postupka, bez obzira na kaznu koju je već izrekao.

VI. ODREDBE VEZANE ZA NASTUP STRANIH NATJECATELJA

Članak 43.

Na ekipnim natjecanjima Hrvatskog šahovskog saveza broj stranih igrača koji mogu nastupiti u pojedinom meču je:

- a) Liga za seniore: jedan strani igrač u pojedinom meču u svim ligama osim prvih liga gdje je dopušten nastup dva strana igrača u pojedinom meču;
- b) Liga za seniorke: jedna strana igračica u pojedinom meču;
- c) Liga za juniore: nastup stranih igrača nije dozvoljen.
- d) Kup natjecanje: jedan strani igrač ili igračica.

U osnovnom sastavu dozvoljeno je prijaviti više stranih igrača. U slučaju da u pojedinom meču nastupi više stranih igrača pravo igranja ima (imaju) samo igrač (igrači) na najvišoj (najvišim) ploči-pločama (prva ploča je najviša), dok svi ostali gube partije kontumacijom.

Ukoliko kapetan propusti prijaviti izmjenu za pojedino kolo, a u osnovnom sastavu ima više prijavljenih stranaca, sastavom za taj meč smatra se najjača dozvoljena postava: stranac na najvišoj-najvišim ploči te redom domaći igrači.

VII. EKIPNA PRVENSTVA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 44.

Natjecateljska godina počinje 01. siječnja, a završava 31. prosinca.

Kalendar natjecanja donosi nadležni organ HŠS-a u prosincu za sljedeću godinu.

Upravni odbor HŠS-a, do kraja natjecateljske sezone, donosi odluku o prvim državnim ligama za sljedeću godinu i istu objavljuje na službenim internet stranicama HŠS-a.

Klub koji je izbio sudjelovanje u višem stupnju natjecanja može od istog pismeno odustati do 20. prosinca u natjecateljskoj godini koja prethodi godini u kojoj je izbio nastup u višem rangu natjecanja. U tom slučaju u viši rang natjecanja ide ekipa koja je ostvarila plasman odmah iza njega (i tako redom).

Članak 45.

Pojedini klub može imati više ekipa u seniorskim ligama, ali se ne mogu natjecati u istom rangu natjecanja. Pojedini igrač može, tijekom natjecateljske sezone, nastupiti samo za jednu ekipu svog kluba.

U ženskim ligama pojedini klub može imati samo jednu ekipu.
U juniorskim ligama pojedini klub može imati samo jednu ekipu.

Članak 46.

Ekipa koja nije nastupila na natjecanju jer je klub nije registrirao za kalendarsku godinu u kojoj je ekipa imala pravo nastupa ispada u najniži rang tog natjecanja.

Članak 47.

Na ekipnim prvenstvima za juniore (juniorke) mogu nastupiti juniori (juniorke) koji (koje) do 1. siječnja u godini igranja prvenstva nisu navršili 20 godina.

Na ekipnim prvenstvima za kadete (kadetkinje) mogu nastupiti kadeti (kadetkinje) koji (koje) do 1. siječnja u godini igranja prvenstva nisu navršili 16 godina.

Članak 48.

Za ekipu na ekipnim prvenstvima za kadete (kadetkinje) i ekipnim prvenstvima za juniore (juniorke) mogu nastupiti samo šahisti (šahistkinje) registrirani u HŠS-u koji su hrvatski državljani i koji se na međunarodnoj listi FIDE ne vode pod drugom državom.

Članak 49.

Za ekipu na ekipnim natjecanjima za seniore u svim ligama osim prve, te u svim ženskim ligama mogu nastupiti samo šahisti (šahistkinje) registrirani u HŠS koji su hrvatski državljani i koji se na međunarodnoj listi FIDE ne vode pod drugom državom te samo jedan stranac ili strankinja. U prvim ligama za seniore mogu nastupiti dva stranca.

Članak 50.

Ekipna prvenstva za seniore igraju se na 6 ploča. Svaka ekipa može imati najviše 4 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Ekipna prvenstva za seniorke igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Ekipna prvenstva za juniore igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Ekipna prvenstva za juniorke igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Ekipna prvenstva za kadete igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Ekipna prvenstva za kadetkinje igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući prvenstva koja se ne igraju na jednom mjestu.

Kup natjecanja igraju se na 4 ploče. Svaka ekipa može imati najviše 2 pričuve, izuzimajući natjecanja koja se ne igraju na jednom mjestu.

Članak 51.

Tempo igre na ekipnim prvenstvima ili kup natjecanjima ne smije biti manji od tempa igre koji je propisala FIDE za natjecanja registrirana kod FIDE, odnosno manji od tempa igre koji je propisao HŠS za ostala natjecanja.

EKIPNA NATJECANJA NA DRŽAVNOJ RAZINI

I. HRVATSKA ŠAHOVSKA LIGA ZA SENIORE

Članak 52.

I HŠL za seniore sastoji se od:

- I. A HŠL za seniore broji 10 ekipa, a čine je 8 prvoplasiranih ekipa iz prošlogodišnje I. A HŠL za seniore i dvije prvoplasirane ekipe iz I. B HŠL za seniore. Liga se igra svake godine jednokružno po kružnom sustavu natjecanja. Devetoplasirana i desetoplasirana ekipa lige ispadaju u I. B HŠL za seniore. U slučaju odustajanja

jedne (dvije) ekipe, upražnjeno mjesto popunjava devetoplasirana (desetoplasirana) ekipa iz prošlogodišnje I. A HŠL za seniore. U slučaju odustajanja tri ekipe, liga se popunjava trećeplasiranom ekipom iz I. B HŠL za seniore itd.

- I: B HŠL za seniore broji 10 ekipa, a čine je 2 posljednje plasirane ekipe iz prethodne I A HŠL, ekipe plasirane od 3. do 8. mjesta iz I: B HŠL za seniore i dvije prvoplasirane ekipe iz kvalifikacijskog turnira pobjednika drugih liga po šahovskim zajednicama županija. Liga se igra svake godine jednokružno po kružnom sustavu natjecanja. Dvije prvoplasirane ekipe idu u I. A HŠL sljedeće godine. Devetoplasirana i desetoplasirana ekipa lige ispadaju u II. HŠL za seniore. U slučaju odustajanja jedne (dvije) ekipe, upražnjeno mjesto popunjava devetoplasirana (desetoplasirana) ekipa iz prošlogodišnje I: B HŠL za seniore. U slučaju odustajanja tri (četiri) ekipe, liga se popunjava najbolje plasiranom (plasiranim) ekipama iz kvalifikacija pobjednika drugih liga.

I. HRVATSKA ŠAHOVSKA LIGA ZA SENIORKE

Članak 53.

I. HŠL za seniorke ima 10 ekipa, a čine je 8 prvoplasiranih ekipa iz prošlogodišnje I. HŠL i dvije prvoplasirane ekipe iz prošlogodišnjih drugih liga sjever i jug. Liga se igra svake godine jednokružno po kružnom sustavu natjecanja. Devetoplasirana i desetoplasirana ekipa ispadaju u niži rang natjecanja.

Članak 54.

U slučaju odustajanja jedne (dvije) ekipe iz I. HŠL za seniorke, upražnjeno mjesto popunjava devetoplasirana (desetoplasirana) ekipa iz prošlogodišnje I. HŠL za seniorke. U slučaju odustajanja prvoplasiranih ekipa iz drugih liga „sjever“ ili „jug“ iz prošlogodišnjih drugih liga na njihovo mjesto dolaze ekipe koje su se plasirale iza njih.

I. HRVATSKA ŠAHOVSKA LIGA ZA JUNIORE

Članak 55.

I. HŠL za juniore ima 12 ekipa, a čine je 8 prvoplasiranih ekipa iz prethodne I. HŠL za juniore i 4 pobjednika drugih juniorskih liga organiziranih po šahovskim zajednicama županija („centar“, „istok“, „jug“ i „zapad“). Liga se igra svake godine jednokružno po kružnom sustavu natjecanja. Devetoplasirana, desetoplasirana, jedanaestoplasirana i dvanaestoplasirana ekipa ispadaju u niži rang natjecanja.

Članak 56.

U slučaju odustajanja jedne (dvije, tri, četiri) ekipe iz I. HŠL za juniore, upražnjeno mjesto popunjava devetoplasirana (desetoplasirana, jedanaestoplasirana, dvanaestoplasirana) ekipa iz prošlogodišnje I. HŠL za juniore.

U slučaju odustajanja ekipe koja je izborila pravo nastupa u određenoj ŠZZ poziva se sljedeća ekipa u redoslijedu drugoligaškog natjecanja u dotičnoj ŠZZ, a ukoliko ni ta ekipa ne želi nastupiti ide se redom do kraja ekipa koje su ostvarile 50% i više od mogućih bodova.

U slučaju da se ne dobije ekipa iz pojedine ŠZZ pravo poziva na I. HŠL za juniore ostvaruje ekipa s najvišim prosječnim rejtingom četiri igrača iz svih juniorskih drugoligaških natjecanja po ŠZZ, a koja već nema ostvaren plasman iz svoje regije. I tako redom. U obračun će ući rejting igrača u osnovnom sastavu kojim je ekipa počela natjecanje u regionalnoj juniorskoj ligi. Rangiranje ekipa vrši se prema prosječnom rejtingu 4 prijavljena igrača s najvećim rejtingom FIDE. Igraču koji nemaju rejting FIDE za izračun prosječnog rejtinga ekipe računa se nacionalni rejting.

FINALNO NATJECANJE KADETSKE LIGE HRVATSKE ZA KADETKINJE I KADETE

Članak 57.

Finalno natjecanje kadetske lige Hrvatske igra se u konkurenciji kadeta i u konkurenciji kadetkinja.

Finalno natjecanje kadetske lige Hrvatske za kadete igra se svake godine kružnim sustavom i broji 8 ekipa. Finalni turnir nema stalni karakter ekipa, a formira se na sljedeći način: prvoplasirane ekipe kadetskih natjecanja po zajednicama županija direktni su sudionici finalnog natjecanja. Ostala četiri mjesta popunjavaju se, sukladno redoslijedu od 1-4. mjesta na prethodnom finalnom natjecanju kadetske lige Hrvatske, na način da ih popunjavaju ekipe iz onih šahovskih zajednica županija iz kojih su klubovi koji su ostvarili plasman među prve četiri ekipe, a prema redoslijedu u natjecanju po šahovskim zajednicama županija.

U slučaju odustajanja ekipe koja je izborila pravo nastupa u određenoj ŠZZ poziva se sljedeća ekipa u redoslijedu kvalifikacijskog natjecanja u dotičnoj ŠZZ, a ukoliko ni ta ekipa ne želi nastupiti ide se redom do kraja ekipa koje su ostvarile 50% i više od mogućih bodova.

U slučaju da se ne dobije ekipa iz pojedine ŠZZ pravo poziva na finale KLH ostvaruje ekipa s najvišim prosječnim rejtingom četiri igrača iz svih kadetskih natjecanja po ŠZZ, a koja već nema ostvaren plasman iz svoje regije. I tako redom. U obračun će ući rejting igrača u osnovnom sastavu kojim je ekipa počela natjecanje u regionalnoj kadetskoj ligi. Rangiranje ekipa vrši se prema prosječnom rejtingu 4 prijavljena igrača s najvećim rejtingom FIDE. Igraču koji nemaju rejting FIDE za izračun prosječnog rejtinga ekipe računa se nacionalni rejting.

Članak 58.

Finalno natjecanje kadetske lige Hrvatske za kadetkinje igra se svake godine kružnim sustavom i broji 8 ekipa. Finalni turnir nema stalni karakter ekipa, a formira se na sljedeći način: prvoplasirane ekipe kadetskih natjecanja po zajednicama županija direktni su sudionici finalnog natjecanja. Ostala četiri mjesta popunjavaju se, sukladno redoslijedu od 1-4. mjesta na prethodnom finalnom natjecanju kadetske lige Hrvatske, na način da ih popunjavaju ekipe iz onih šahovskih zajednica županija iz kojih su klubovi koji su ostvarili plasman među prve četiri ekipe, a prema redoslijedu u natjecanju po šahovskim zajednicama županija.

U slučaju odustajanja ekipe koja je izborila pravo nastupa u određenoj ŠZZ poziva se sljedeća ekipa u redoslijedu kvalifikacijskog natjecanja u dotičnoj ŠZZ, a ukoliko ni ta ekipa ne želi nastupiti ide se redom do kraja ekipa koje su ostvarile 50% i više od mogućih bodova.

U slučaju da se ne dobije ekipa iz pojedine ŠZZ pravo poziva na finale KLH ostvaruje ekipa s najvišim prosječnim rejtingom četiri igračice iz svih kadetskih natjecanja po ŠZZ, a koja već nema ostvaren plasman iz svoje regije. I tako redom. U obračun će ući rejting igračica u osnovnom sastavu kojim je ekipa počela natjecanje u regionalnoj kadetskoj ligi. Rangiranje ekipa vrši se prema prosječnom rejtingu 4 prijavljene igračice s najvećim rejtingom FIDE. Igračice koje nemaju rejting FIDE za izračun prosječnog rejtinga ekipe računa se nacionalni rejting.

FINALNO NATJECANJE KUPA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 59.

Kup Republike Hrvatske za muškarce službeno je natjecanje ekipa iz klubova registriranih u HŠS-u. Igra se na županijskoj i državnoj razini. Na državnoj razini obvezno nastupaju svi županijski pobjednici te svi I. A i I. B ligaši. Dolazak prvligaša je obvezan, a u slučaju da ekipa ne dođe na natjecanje, kazna iznosi 5.000 kn.

Kazna se uplaćuje do kraja natjecateljske godine na žiro-račun HŠS-a, a klubovi koji je ne podmire neće biti registrirani u sljedećoj natjecateljskoj godini.

Članak 60.

Klub može nastupiti u kup natjecanju sa više ekipa.

Za ekipu mogu nastupiti samo registrirani igrači, a jedan igrač može nastupiti samo za jednu ekipu u jednogodišnjem ciklusu natjecanja kupa.

Ekipa se sastoji od 4 igrača i dvije pričuve i sa pravom nastupa samo jednog stranog igrača. Finalno kup natjecanje održava se svake godine u okviru održavanja međunarodnog ekipnog šahovskog festivala.

Članak 61.

Kup se igra švicarskim sustavom u 6 kola.

EKIPNA NATJECANJA NA RAZINI ŠAHOVSKIH ZAJEDNICA ŽUPANIJA

Članak 62.

U sve četiri zajednice županija- istok, zapad, centar, jug imenuju se povjerenici za natjecanje HŠS (u daljnjem tekstu- Povjerenik).

Temeljna zadaća Povjerenika je provođenje sljedećih ekipnih natjecanja:

- a) II. hrvatska šahovska liga za seniore,
- b) III. hrvatska šahovska liga za seniore,
- c) IV. hrvatska šahovska liga za seniore,
- d) V. hrvatska šahovska liga za seniore,
- e) II. Ženska liga „sjever“ i „jug“;
- f) II. HŠL za juniore;
- g) Kadetska liga zajednice županija,

II. HRVATSKA ŠAHOVSKA LIGA ZA SENIORE (istok, centar, zapad i jug)

Članak 63.

II. seniorska liga istok ima 12 ekipa, a igra se na području županija: Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske.

II. seniorska liga centar ima 12 ekipa, a igra se na području županija: Zagrebačke, Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Varaždinske, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Međimurske i Grada Zagreba.

II. seniorska liga zapad ima 10 ekipa, a igra se na području županija: Primorsko-goranske, Ličko-senjske i Istarske.

II. seniorska liga jug ima 10 ekipa, a igra se na području županija: Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske.

Članak 64.

Lige se igraju svake godine jednokružno po kružnom sustavu natjecanja.

Prvoplasirane ekipe imaju pravo sudjelovanja na kvalifikacijskom turniru pobjednika II. HŠL za plasman u I. B HŠL za seniore. Navedeni turnir igra se kružnim sustavom.

Broj ekipa koje ispadaju u niži rang natjecanja definirat će se turnirskim pravilnikom lige, sukladno rezultatima viših liga.

U slučaju odustajanja jedne ili više ekipa popunjavanje upražnjenih mjesta definirat će se turnirskim pravilnikom lige, sukladno rezultatima i plasmanu prethodnih liga.

Članak 65.

Ekipa koja osvoji 1. mjesto u drugoj seniorskoj ligi mora u predviđenom roku pismenim putem potvrditi sudjelovanje u kvalifikacijama za I. B HŠL. Ukoliko odustane od natjecanja nakon potvrđivanja sudjelovanja kažnjava se odlaskom u dva ranga niže natjecanje sljedeće natjecateljske godine. Ukoliko ta ekipa odustane u propisanom roku od kvalifikacijskog turnira za I. B HŠL pravo na kvalifikacije stječe drugoplasirana ekipa dotične II. HŠL i tako redom.

II. HŠL ZA SENIORKE („SJEVER“ I „JUG“)

Članak 66.

II. HŠL za seniorke organizira se kroz dvije druge lige: druga liga „sjever“ koja obuhvaća šahovske zajednice županija istok i centar te druga liga „jug“ koja obuhvaća šahovske zajednice županija zapad i jug. Drugoligaško natjecanje svaki se put organizira u drugoj šahovskoj zajednici županija uz izvršnu organizaciju povjerenika za natjecanje iz zajednice županija gdje se natjecanje održava.

II. HŠL ZA JUNIORE („ZAPAD“, „ISTOK“, „SJEVER“ I „JUG“)

Članak 67.

Drugoligaška juniorska natjecanja organiziraju se po šahovskim zajednicama županija, a prvoplasirane ekipe imaju izravan plasman u 1. HŠL za juniore. Sustav natjecanja i broj kola odredit će se prema broju prijavljenih ekipa.

III. SENIORSKE LIGE, IV. SENIORSKE LIGE I V. SENIORSKE LIGE (ISTOK, CENTAR, ZAPAD I JUG)

Članak 68.

Seniorske lige istok igraju se na području županija: Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske.

Seniorske lige centar igraju se na području županija: Zagrebačke, Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Varaždinske, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Međimurske i Grada Zagreba.

Seniorske lige zapad igraju se na području županija: Primorsko-goranske, Ličko-senjske i Istarske.

Seniorske lige jug igraju se na području županija: Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske.

Članak 69.

Broj liga određuje UO HŠS-a ili organ kojega isti odredi (povjerenik za natjecanje), a sustav natjecanja i broj kola pojedine lige definirat će se turnirskim pravilnikom te lige.

Broj ekipa koje se plasiraju u viši rang natjecanja i broj ekipa koje ispadaju u niži rang natjecanja pojedine lige definirat će se turnirskim pravilnikom te lige, ovisno o rezultatima viših liga.

U slučaju odustajanja jedne ili više ekipa popunjavanje upražnjenih mjesta pojedinih liga definirat će se turnirskim pravilnikom te lige.

LIGE ZA KADETE I KADETKINJE

Članak 70.

Kadetska natjecanja održavaju se po šahovskim zajednicama županija.

Broj liga, sustav natjecanja i broj kola pojedine lige definirat će se turnirskim pravilnikom te lige.

MEĐUNARODNA NATJECANJA

MEĐUNARODNI ŠAHOVSKI FESTIVAL

Članak 71.

Međunarodni šahovski festival igra se svake godine. Sustav natjecanja i broj kola odredit će se prema broju prijavljenih ekipa.

Pravo sudjelovanja imaju ekipe iz zemlje i inozemstva koje ispunjavaju uvjete iz raspisa natjecanja.

OTVORENO EKIPNO MEĐUNARODNO PRVENSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U
BRZOPOTEZONOM ŠAHU

Članak 72.

Prvenstvo se održava svake godine u sklopu održavanja međunarodnog ekipnog šahovskog festivala.

Pravo sudjelovanja imaju ekipe iz zemlje i inozemstva koje ispunjavaju uvjete iz raspisa natjecanja.

Sustav natjecanja i broj kola odredit će se prema broju prijavljenih ekipa.

VII. RAZNO

Članak 73.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika obavljaju se po postupku njegova donošenja.

Članak 74.

Danom donošenja ovog Pravilnika prestaju vrijediti odredbe Pravilnika o ekipnim natjecanjima u organizaciji HŠS-a od 26. veljače 2009. godine.

Članak 75.

Tumačenje ovog Pravilnika daje UO HŠS-a.

Članak 76.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Hrvatskog šahovskog saveza
Josip Leko